

2026 m. balandžio 13 d.

Lietuvos Respublikos Seimo užsienio reikalų komiteto biurui:

urk@lrs.lt

Lietuvos Respublikos Seimo nariams:

Laurynei Kasčiūnui: Laurynas.Kasciunas@lrs.lt; Arvydui Anušauskui: Arvydas.Anusauskas@lrs.lt; Kęstučiui Mažeikai: Kestutis.Mazeika@lrs.lt; Rimai Baškienei: Rima.Baskiene@lrs.lt; Jurgiui Ruzmai: jurgis.razma@lrs.lt; Ligitai Girskienei: ligita.girskiene@lrs.lt; Audroniui Ažubaliui: Audronius.Azubalis@lrs.lt; Vitalijui Seršnioviui: vitalijus.sersniovas@lrs.lt; Aistei Gedvilienei: aiste.gedviliene@lrs.lt; Žygimantui Paviloniui: Zygimantas.Pavilionis@lrs.lt; Liutaurui Kazlavickui: liutauras.kazlavickas@lrs.lt; Arminui Lydekai: Arminas.Lydeka@lrs.lt; Vytautui Sinicai: vytautas.sinica@lrs.lt; Daliai Asanavičiūtei: dalia.asanaviciute@lrs.lt; Arvydui Pociui: arvydas.pocius@lrs.lt; Ričardui Juškai: Ricardas.Juska@lrs.lt

PASIŪLYMAI SIEKIANTIEMS UŽSIENIEČIUS IŠMOKYTI LIETUVIŲ KALBOS

Asociacija „Investors’ Forum“, atstovaujanti geros reputacijos užsienio ir Lietuvos investuotojus ir asociacija „Global Lithuanian Leaders“, vienijanti pasaulio lietuvius ir Lietuvai kuriančius tarptautinius profesionalus, vertina Seimo narių pastangas stiprinti lietuvių kalbos vartojimą¹ (toliau – **Projektas**) bei siūlo savo pagalbą.

Lietuvių kalbos mokėjimas yra itin svarbus integracijos instrumentas, tačiau šiuo metu lietuvių kalbos mokymo sistema neveikia ir siūlomas Projektas esminių problemų neišspręs.

Reikalavimas be įgyvendinimo yra blogiau nei jokio reikalavimo

Vien įstatymais kalbos neišmokysime – kaip ir vien įstatymu nepastatėme Vyčio Lukiškių aikštėje² ir nesustiprinome šeimų.³

Reikalavimų, prievartos ir baudų kelias iš principo yra ydingas, nes žmonės ieškos, kaip jų išvengti, o valstybė turės papildomai skirti milžiniškus resursus, kad sukontroliuoti jų laikymąsi. Valstybinės kalbos inspekcijoje šiuo metu dirba 11 darbuotojų, kurių tikrai nepakaks sukontroliuoti naujiems reikalavimams.

Kalbos reikalavimas be galimybių išmokyti kalbos ir užtikrinti reikalavimo laikymąsi yra blogiau nei jokio reikalavimo. Taip yra, nes formalus reikalavimas, be jo įgyvendinimo užtikrinimo:

- didins susipriešinimą visuomenėje – dalis laikysis (iš moralinių paskatų), o dalis vengs;
- skatins nepasitikėjimą valstybe – ji priima įstatymus, kurių niekas nesilaiko;
- uždės kaštus sąžiningiems (kurie laikosi reikalavimų) ir apdovanos nesąžiningus (jie įgis konkurencinį pranašumą)

¹<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/c3ad5c817db011f0b351ee31aa0a26b8?positionInSearchResults=6&searchModelUUID=d7e7838d-1d5f-4bdc-bedd-f128c8fa6ba9>

² Lukiškių aikštės įstatymas jau 6 metai numato, šioje aikštėje stovi Vytis, tačiau taip nėra.

³ Šeimų stiprinimo įstatymas jau 10 metų numato, kad kaip šeimos turėtų stiprėti, tačiau daugelis net nežino, kad toks įstatymas yra.

Svarbu suprasti, kad užsieniečiai savaime turi stiprią paskatą mokytis vietinės kalbos, nes tai atveria papildomas įsidabinimo ir didesnio atlygio galimybes.

Todėl daugelį galime išmokyti lietuvių kalbos neskiriant papildomai milžiniškų resursų, jei tinkamai sukursime tikslus ir paskatas jos mokytis.

Siūlome patvirtinti Valstybinės kalbos politikos gaires su konkrečiais tikslais ir rodikliais

Seime vis dar nepatvirtintos Valstybinės kalbos politikos gairės⁴, kurių už kurių įgyvendinimą atsakinga Valstybinė lietuvių kalbos komisija.

Siūlome patobulinti esamą arba parengti visiškai naują projektą su:

1. *Konkrečiais tikslais*
 - pvz., kiek % užsieniečių per 3–5 metus pasiekia A2/B1 lygį
2. *Matuojamais rodikliais (KPI)*
 - išlaikytų egzaminų skaičius
 - mokymo programų prieinamumas
 - mokymų baigimo rodikliai
3. *Aiškia atsakomybe ir įgaliojimais visiems dalyviams*
 - Kultūros ministerijai
 - Valstybinei lietuvių kalbos komisijai
 - Valstybinei kalbos inspekcijai
 - Savivaldybėms
 - Ugdymo ir švietimo įstaigoms
 - Įvairiems Lietuvių kalbos institutams
 - Užsieniečių integracijos centrui
 - Pabėgėlių priėmimo centrui
 - Tautinių mažumų departamentui
 - Ir kitoms vyriausybiniams ir nevyriausybiniams organizacijoms
4. *Finansavimu*

Lėšų, mūsų vertinimu, lietuvių kalbai ir šiuo metu skiriama daug. Vien 4 lietuvių kalbos institutai⁵ išleidžia tarp 10 ir 20 mln. EUR kasmet mokesčių mokėtojų pinigų. Ir čia nepatenka finansavimas visoms kitoms įstaigoms ir institucijoms, kurios tiesiogiai ar netiesiogiai atsakingos už lietuvių kalbos mokymą. Todėl trūksta ne lėšų lietuvių kalbai, bet prioritetų ir rezultatų.

⁴ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/020e391009f811eeb489c7d891071d0a?positionInSearchResults=1&searchModelUUID=d4442177-81ce-48bf-bb63-03df121a99f1>

⁵ Lietuvos kultūros institutas, Lietuvos kultūros tyrimų institutas, Lietuvių kalbos institutas, Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas.

Asociacija „Investors‘ Forum“

Gedimino pr.10 - 9B, Vilnius, LT-01103, Lietuva

Įmonės kodas: 224996640, PVM mokėtojo kodas LT100006916918

Banko sąskaita: LT57 7044 0600 0138 6560

Apibendrinant siūlome ne nustatyti reikalavimus, kurių įgyvendinimas abejotinas, bet sukurti aiškią lietuvių kalbos mokymo sistemą su tikslais, atsakomybėmis ir su tikslų įgyvendinimo susietu finansavimu.

Jei tikslas – realiai išmokyti lietuvių kalbos, būtina keisti požiūrį, eiti ne baudų ir kontrolės keliu, bet kurti paskatas ir galimybes mokytis kalbos.

Esame pasiruošę visokeriopai bendradarbiauti ir padėti siekiant veikiančios lietuvių kalbos mokymo sistemos sukūrimo.

Pagarbiai

Vytautas Šilinskas
Investors' forum vykdomasis direktorius

Neringa Smolskė
Global Lithuanian Leaders vykdomoji direktorė

